ממ:

משנה היא במעילה פרק

ולד חטאת (דף יא.) ומסיק עלה בגמ'

בלשונות אחרים שאין כתובים כאן

וגירסא דהכא עיקר:

מסורת הש"ם

 ל"ל דמקן, ל) מעילה
דף יא, ג) [יומא נט: וש"כן, ד) מגיגה דף
ג, ל) [מו"ק מו.], ג, ל) [מנו"ל מו.]
[מכות כד.], ל) [ג"ו שסו. ה) ובע"י ובילהוט ליתאן, ט) ובשל"ה ד' חמו: העתיק חסד], י) [כדאי׳ פסחים קיב.], כ) [פרשת פסחים קיב.], כ)

תורה אור השלם ו. ונסכו רביעת ההיו הַפֶּרָשׁ הָאֶחָד בַּקּדֶשׁ לַבֶּבֶשׁ הָאֶחָד בַּקּדֶשׁ הַפֵּרְ שַׁכָר לִייָי: במדבר כח ז

הַמִּלְאִים וּמִן הַלֶּחֶם עַד הבקר ושרפת את הנותר ַּנְבּטֶּוֹ וְשָׁוַ בְּינְגְּטֶּוֹ נְיְבּוּוְ בָּאֲשׁ לֹא יֵאָבֵל בִּי קֹדֶשׁ הוּא: שמות כט לד 3. מַה יָפּוּ פְּעֲמֵינְר בּנְעָלִים בַּת נְדִיב חַמּוּיְ יְרַכַיִּךְ בְּמוֹ חֲלְאִי מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמְן:

בּוְצֵשֵּׁוֹ יְוַ יְ אָבְּוּן. שיר השירים ז ב 4. נְדִיבֵי עַמִּים נָאֱסְפּוּ עם אלהי אברהם כי לאלהים מגני אֶרֶץ מאד נַבְּלְוּוּ. 5. הַגִּיד לְךָּ אֲדָם מַה טוֹב ּנְמֶה יְיָ דּוֹרֵשׁ מִמְּךְ כִּי אָם גַּשׁוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת עֲשׁוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חסד והצנע לכת עם יָּיֶּטֶּי וְיִרְּבְּנֵּבְ יֶּבֶּיוֹ צְּם אֱלֹהֶיךְּ: מיכה ו ח 6. עֲשֹׂה צְדָקָה וּמִשְׁפְּט נבחר ליי מזבח:

משלי כא ג זְרְעוּ לְכֶם לִצְרָקָה קצרו לפי חסד נירו לכם טָבְּרְיְלֶבְּי טֶטֶּי בְּיוּיְלֶבֶּוּ נִיר וְעֵת לִדְרוֹשׁ אֶת יְ עַד יָבוֹא וְיֹרֶה צֶדֶי יָבוא וְיֹרֶה . . . הושעיים לכם: ๋ קב. 8. אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט ָחֶסֶד יְיָ מָלְאָה הָאָרֶץ:

תהלים לג ה 9. מַה יָּקָר חַסְרְּךְּ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֵיךְ תהלים לו ח יחסיוו: יֶנְוֶטְיוּן: תהלים לו ח 10. וְחֶסֶד יְיָ מֵעוֹלֶם וְעַד עוֹלֶם עַל יְרֵאָיו וְצִדְקְתוֹ לבני בנים: תהלים קג יז .... 11. פּיהָ פָּתְחָהְ בְחָכְ ותורת חסד על לשונה: משלי לא כו

הנהות מהר"ב רנשבורג

רש"י ד"ה הולאת המת וכו' אף שם לריך הלנע לסעוד. מלת לסעוד נמחה ונ"ב לספוד:

מוסף רש"י

אין לך רבר שנעשה מצותו ומועלין בו. דכיון דנעשית מלותו תו קריגן ביה קדשי (יומא נט:). שנקרא נדיב. על שם שנדבו לבו להכיר בוראו (חגיגה ג.). נדיבי עמים. הם הגרים המתנדבין מבין העמים לקבל עליהן עול מלות (שם). אף דברי תורה בסתר. דכתיב בסיפיה דקרא מעשה ידי אמן, התורה מעשה אומנתו של

מה ניסוכו בקדושה כו'. לא יליף מהכא אלא ששריפתו בקדושה ולא בחול חוץ לעזרה אבל הולאתו משם פשיטא ליה כדי שלא יתמלאו ולא לריך קרא: **מאי משמע.** מהכא שריפה: **אסיא קדש קדש.** ואיכא למימר נמי דמלוח הולאתו ושריפתו מהכא יליף: **בסחילה מועלין בהס**. משהוקדשו עד שנתנסכו יש בהם מעילה דקדשי גבוה נינהו: י**רדו לשיחין אין מועלין בהן.** שאין בהם שום לורך גבוה: כמאן. אילטריך למיתני אין מועלין כר' אלעזר בר לדוק דאין יורדין לתהום ואפשר לירד ולהביאם: דאיקלט. אם תלה כלי בתוך השיתין וקיבל: א"ד לימא.

הא דקתני ירדו לשיתין אין מועלין רבנן היא ואיקלט אין מועלין דאין בהן מעתה לורך גבוה דאי ר' אלעזר אכתי בקדושתייהו קיימי דקאמ׳ שורפין אותו בקדושה אלמא קדושתן עליהם מדבעו שריפה: שנעשית מלותו. וניסוכו הוא עיקר מלותו: פוקקין את השיתין. את נקב שבראש המובח שהנסכים יורדין בו לשיתין שיראה היין עליו כגרון מלא ושבע: שכר. לשון שכרות ושמחה ונסיכה: מגרוניה שבע. ע"י ששותהו בלגימות גסות וגרון מלא הוא משביע ולא על ידי שתיה מרובה שמכנים הרבה יין במעיו ע"י לגימות דקות ואינן כאוכלין ששובע שלהם בא במילוי כרס: לגמע גמועי. בלגימות גסות: מגמע ליה גמועי. דרך שביעה משום חיבוב מלוה: בנעלים. בעליית רגלים: נדיב. שנדבו לבו להכיר את בוראו: מחילה לגרים. בנדבת לבו להתגייר: מאי דכתיב חמוקי ירכיך וגו' למה נמשלו וכו'. רב ענן דרש לקרא כמו חלאים כלוחות שהיו מאבנים טובות כמו נזם [זהב] וחלי כתם (משלי כה) מעשה ידי אמן והלוחות מעשה אלהים (שמות לב): חמוקי ירכיך. הנסתרים כירך שכבוד התורה בלנעא ולא להיות יושב ושונה בגובה של עירי ולא לשנות לתלמידיו בשוק כדאמר במועד קטן (דף טו.): הוצאת המת והכנסת כלה. דכתיב בהו לכת טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה (קהלת ז) אף שם לריך הלנע [א] לסעוד במדה נאה ולשמוח במדה נאה ולא להנהיג קלות ראש בעצמו. וי"א אם לריך לבזבו להולאת מת עני או להכנסת כלה ענייה יעשה בלנעא ולא לימא קמי מאן דלא ידע דעבדי [כן] וכן מפרש בשאלתות דרב אחאים: דברים שדרכן לעשותן בלגעא. כגון לדקה הניתנת לעני בסתר שאין לריך להודיע לשום אדם מה שאין כן במת ובכלה לפי שאחרים מתעסקין בהן ויודעין היליאה משל מי והיינו דאמר רבי אלעזר דכל מילי בעי לניעותא והוא הדין לדברי תורה: נבחר לה' מובח. הכל בכלל זבח

חטאת ואשם ועולה ושלמים כולם

זבת הם: שנאמר זרעו לכם ללדקה

כשם שניסוכו בקדושה כך שריפתו בקדושה מאי משמע אמר רבינא אתיא קדש קדש כתיב הכא בקדש הסך נסך וכתיב התם בושרפת את הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא כמאן אזלא הא 🌣 (דתניא) יי גסכים בתחילה מועלין בהן ירדו לשיתין אין מועלין בהן לימא רבי

אלעזר בר צדוק היא דאי רבגן הא נחתו להו לתהום אפילו תימא רבגן בדאיקלט ואיכא דאמרי לימא רבנן היא ולא ר' אלעזר בר צדוק דאי רבי אלעזר אכתי בקדושתייהו קיימי אפילו תימא רבי אלעזר אין לך דבר שנעשה מצותו ומועלין בו אמר ריש לקיש בזמן שמנסכין יין על גבי מזבח פוקקין את השיתין לקיים מה שנאמר בקדש המך נסך שכר לה' מאי משמע אמר רב פפא שכר לשון שתיה לשון שביעה לשון שכרות אמר רב פפא שמע מינה כי שבע איניש חמרא מגרוניה שבע אמר רבא צורבא מרבנן דלא נפישא ליה חמרא ליגמע גמועי רבא אכסא דברכתא אגמע גמועי דרש רבא מאי דכתיב ימה יפו פעמיך בגעלים בת גדיב מה יפו פעמותיהן של ישראל בשעה שעולין לרגל בת נדיב בתו של אברהם אבינו שנקרא נדיב שנא' ינדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם אלהי אברהם ולא אלהי יצחק ויעקב אלא אלהי אברהם ישהיה תחילה לגרים תנא דבי רב ענן מאי דכתיב יחמוקי ירכיך למה נמשלו דברי תורה כירך לומר לך מה יְרָךְ בסתר אף דברי תורה בסתר והיינו דא"ר אלעזר מאי דכתיב o: הגיד י אדם מה מוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלהיך עשות משפט זה הדין ואהבת חסר זו גמילות חסדים והצנע לכת עם אלהיך זו הוצאת המת והכנסת כלה לחופה יוהלא דברים ק"ו ומה דברים שדרכן לעשותן בפרהסיא אמרה תורה הצגע לכת דברים שררכן לעשותן בצנעא על אחת כמה וכמה א"ר אלעזר גדול העושה צדקה יותר מכל הקרבנות שנאמר יעשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח וא"ר אלעזר גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה שנאמר יורעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד אם אדם זורע ספק אוכל ספק אינו אוכל אדם קוצר ודאי אוכל וא"ר אלעזר אין צדקה משתלמת אלא לפי חסר שבה שנאמר זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסר ת"ר בשלשה דברים גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה צדקה בממונו גמילות חסדים בין בגופו בין בממונו צדקה לעניים גמילות חסדים בין לעניים בין לעשירים צדקה לחיים גמילות חסדים בין לחיים בין למתים וא"ר אלעזר כל העושה צדקה ומשפט כאילו מילא כל העולם כולו חסד שנאמר אוהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ שמא תאמר כל הבא לקפוץ קופץ ת"ל ימה יקר חסדך אלהים ₪(חסד ה' מלאה הארץ) וגו' יכול אף ירא שמים כן ת"ל ייוחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו א"ר חמא בר פפא כל אדם שיש עליו ∞חן בידוע שהוא ירא שמים שנא' חסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו וא"ר אלעזר מאי דכתיב ייפיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה וכי יש תורה של חסד ויש תורה שאינה של חסר אלא תורה לשמה זו היא תורה של חסר שלא לשמה זו היא תורה שאינה של חסד איכא דאמרי תורה ללמדה זו היא תורה של חסד שלא ללמדה זו היא תורה שאינה של חסד: כמעשהו בחול כו': ואמאי נייתי במקודשת אמר זעירי קסבר אין שיעור למים וכלי שרת מקדשין שלא מדעת

וגו'. קרא הכתוב לוריעה לדקה ואת החסד קרא קציר וטובה קצירה מזריעה כדמפרש: אדם זורע כו'. ספק אינו אוכל שמא לא יצמח או ילקה בשדפון וברד: אלא לפי גמילות חסדים שבה. הנחינה היא הלדקה והטורח הוא החסד כגון מוליכה לביתו או טורח שתעלה לו להרבה כגון נותן לו פת אפויה או בגד ללבוש או מעות בעת שהתבואה מלויה שלא יוליא מעותיו לאיבוד שנותן לבו ודעתו לטובתו של עני: **זרעו לכם ללדקה**. הלדקה היא הזריעה שזורע כדי לקצור לקבל שכר וקצרו לפי חסך שתקבלו שכר לפי החסך שבה: **גמילות הסדים בין בגופו**. כגון מספיד למת נושאו קוברו משמח חתן מלוה חבירו בדרך: ובממונו. מלוה לו מעות משאילו כלים ובהמה: שמא כל הבא לקפוץ. ולעשות זדקה וחסד קופץ ומספיקין וממציאין לו אנשים מהוגנים לכך ח"ל מה יקר לריך לחת לב ולטרוח ולרדף אחריה לפי שאינה מלויה חמיד לזכות בה למהוגנים: **ואמאי נייתי במקודשם.** דקא סלקא דעתיה אין הכלי מקדשן קדושת הגוף ליפסל בלינה אא"כ דעתו שיקדשנו הכלי או אם יש בהן יותר מכשיעור אין ראויין לכלי ואין הכלי מקדשן דאין מקדשין אלא הראוי להם: אין שיעור למים. שאפילו יותר משלשה לוגין ראויין לנסך דלא פירשה בהן חורה שיעורא הלכך ראויין לכלי הם וכלי מיד מקדשם דכתיב (שמות ל) כל הנוגע בהם יקדש ואפילו אינו רוצה שיתקדשו עד מחר הכלי מקדשן מיד שלא מדעח:

ואי

סו א מיי׳ פ״ב מהל׳ מעילה הלכה ט: םו ב מיי׳ פ״א מהל׳ עכו"ם הלכה ג: ב מיי פ"ג מהלי מ"ת הלכה יב טוש"ע י"ד סי' רמו סעיף נמבים בתחילה מועלין בהם. :30

רבינו חננאל

כשם שניסוכו בקודש כך שרפתו בקודש. דקיימא לז כל בקודש באש תשרף. אסיקנא אין לך דבר שנעשת מצותו ומועלין . בו. אמר רבא צורבא ליגמעיה גמועי כי היכי דלישבע נחיריה. עם אלהי אברהם מפני שהוא תחילה לגרים. אמר ר' אלעזר מאי דכתיב הגיד לך אדם חסד זו גמילות חסדים והצנע לכת עם אלהיך זו הוצאת המת והכנסת כלה. ומה דברים הללו שדרכן להיעשות בפרהסיא אמרה תורה הצנע לכת, דברים שדרכן לעשותן בצנעא . אחת כמה וכמה. ועוד אמר גדולה צדקה מכל צדקה. וגמילות חסדים גדולה מן הצדקה. תנו . הצדקה. צדקה לחיים היא ולעשירים לחיים ולמתים בגופו ובממונו. והאוהב צדקה ומשפט כאילו מלא העולם כולו חסד, שנאמר אוהב צדקה ומשפט חסד ה' וגו'. ושמא תאמר כל הבא לקפוץ קופץ [בו] ת״ל מה יקר חסדך אלהים. יכול אף יריאי שמים כן, ת"ל וחסד ה' מעולם ועד שיש עליו חן בידוע שהוא ירא שמים. שנאמר וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו. ועוד אמרי' מאי דכתיב פיה פתחה בחכמה יתורת חסד על לשונה וגו׳. תורה לשמה ותורה ללמדה זו היא תורת חסד. ושאינה כמעשהו בחול בך מעשהו בשבת. אמאי